

**Međunarodna konferencija Hrvatske Paneuropske unije
„Hrvatska u Europskoj uniji godinu poslije –
mir i socijalna pravda u Europi stoljeće poslije“
Zagreb 27.-29. lipnja 2014.**

Mr.sc. Andrej Plenković, zastupnik u Europskom parlamentu

Dobra večer svima,

Hvala lijepa dragi predsjedniče Barišić i počasni predsjedniče Ježić,

Lijepi pozdravi i našem međunarodnom predsjedniku gospodinu Terrenoire, pozdravljam naravno i kolegicu u Europskom parlamentu Doris Pack, svoje drage kolege u Europskom parlamentu Stiera i Piculu, sve naše prijatelje članove Paneuropske unije diljem Hrvatske i naše međunarodne partnere koji su večeras ovdje s nama!

Čestitam još jednom na doista izvrsnom skupu koji se održava već tradicionalno u lipnju, u vrlo referentnom trenutku, s temama s kojima se suočavaju i Europa i Hrvatska.

Hrvatska Paneuropska unija je dala veliki obol procesu integracije Hrvatske u Europsku uniju. To želim ponoviti i to treba uvijek podcrtati i priznati. Važno je da to priznaju ljudi izabrani od hrvatskoga naroda, i na nacionalnoj, a sada i na europskoj razini. Stoga će mi biti zadovoljstvo podupirati daljnje aktivnosti Paneuropske unije i ovdje u Hrvatskoj, ali naravno i u Europskom parlamentu.

Zadovoljstvo mi je što mogu reći nekoliko riječi nakon kolege Buklijaša, nastojat ću biti kratak i vrlo koncizan. Kao davni stažist u Europskom parlamentu prije 20 godina, iznijet ću nekoliko dojmova koji mi se čine bitnim u ovom trenutku. Naš međunarodni predsjednik, a i predsjednik Barišić već su spomenuli simboliku niza obljetnica s kojima smo ove 2014. godine suočeni. Obilježavamo obljetnicu atentata i 100 godina Prvog svjetskog rata, 75 godina od početka Drugog svjetskog rata, 25 godina od pada Berlinskoga zida, 10 godina od velikoga proširenja Europske unije na države srednje i istočne Europe te u konačnici godinu dana našega članstva. Sve to se sintetiziralo u ovoj godini koja je za nas bila vrlo izazovna, rekao bih vrlo specifična nakon puno godina truda i nastojanja da postanemo dio europske obitelji i preuzmemo europske vrijednosti. Godina je bila dinamična iz optike i aspekta diplomacije o kojoj je govorio g. Buklijaš. Međutim, bila je politički vrlo izazovna i ne uvijek jednostavna.

Kolega Picula, Stier i ja bili smo prije godinu dana saborski zastupnici, danas je obljetnica „lex Perković“ i nekako mi je dojam tog događaja pokvario očekivanja koja je imala većina nas koji ovdje sjedimo i koji smo se oko hrvatskog ulaska u EU trudili godinama. Taj slučaj je nekako zamutio odnose s našim partnerima na način koji nije učinio naš start onako toplim, jednostavnim i prikladnim kakav bi on trebao biti. Mi koji smo pratili taj proces iz rakursa Europskog parlamenta i jednog šireg diplomatskog i

političkog iskustva, znamo koliko je posljedica prouzročio taj po meni potpuno pogrešan potez. Kasnije se pokazalo da su hrvatski suci mudriji od političke procjene Hrvatske vlade, ali taj potez je ostavio jedan neugodan trag.

Druga impresija odnosi se na razloge zbog kojih Europska unija postoji. Ona postoji da osim što dijelimo zajedničke vrijednosti, osim što živimo u istom pravnom okviru, da koristimo i blagodati kumuliranja zajedničkih sredstava u europski proračun. Zadnje dvije i pol godine proveo sam prateći niz rasprava i o proračunu i o višegodišnjem financijskom okviru, o financiranju Unije i tome da nam je ovo prvi puta u povijesti da nam je 7-godišnji okvir u apsolutnim iznosima za tri i pol posto sredstava manji nego prošli. To je vrlo bitan signal gdje se Europa nalazi. Nikada se do sada nije dogodilo da se Europa širi i povećava, da su izazovi veći, obaveze Lisabonskog ugovora veće, zahtjevi politički obvezujućih dokumenata u strategiji „Europa 2020“ su veći, a sredstva su manja. To je jedan fenomen o kojem moramo voditi računa, a ta činjenica je bitna jer je Hrvatskoj kao zemlji koja je na kraju svoje tranzicije i transformacije ta redistribucija proračuna izuzetno važna da bi dosegla onaj nivo razvoja na kojem su članice koje su jako dugo unutra ili su postigle pravi gospodarski i socijalni razvoj tijekom proteklih 10 godina. Zbog toga smo očekivali puno dinamičniju i kvalitetniju apsorpcijsku sposobnost ove Vlade u korištenju europskih fondova. Slažem se da je „N+3“ dobro postignuće, ali ono je dobro za sve, no nama u ovom trenutku treba „N+0“ u smislu brzine korištenja sredstava i to bi trebala biti misao vodilja za sve nas ovdje.

Treći element koji je također bitan odnosi se na jedan važan aspekt funkcioniranja Hrvatske, a to je uravnoteženje proračuna, unapređenje stanja javnih financija. Procedura prekomjernog proračunskog manjka postoji već dvadesetak godina, u nju smo ušli sasvim očekivano, ali mi se ne čini da smo adekvatno reagirali jer nam je trebalo dva rebalansa proračuna da precizno pročitamo preporuke Europske komisije. Pitanje je kako će se razvijati sudbina našeg deficita u mjesecima koji su pred nama i kako će izgledati „vruća“ politička i proračunska jesen ove godine.

To su aspekti koji su po meni bili ključni, a da nisu bili tako lagodni i jednostavni i koji su ostavili jedan dojam da smo ovih godinu i pol dana koje smo imali kao promatrači, mogli iskoristiti na malo učinkovitiji i angažiraniji način. S druge strane, upravo danas Europska unija pokazala je jednu veliku snagu. Održan je sastanak Europskog vijeća na kojem je odlučeno da će Europsko vijeće predložiti kandidata naše političke grupacije Europske pučke stranke Jeana-Clauda Junckera za predsjednika Europske komisije, ovoga puta ne konsenzusom nego s 26:2. Jean-Claude Juncker je u načelu i predsjednik naše Europske vlade i važno je da osobito u Hrvatskoj sve više stječemo kulturu identifikacije s tim procesima jednog animiranog angažiranog pristupa. Takva odluka je bila važna za kredibilitet europskog izbornog procesa u kojem smo u protekle dvije godine sudjelovali dva puta. Praktički smo imali dva kruga, prvo ad-hoc izbore samo za Hrvatsku 14. travnja 2013., a sada smo sudjelovali i u velikim paneuropskim izborima u kojima smo dali svoj obol demokratskom legitimitetu budućeg saziva Europskog parlamenta pred kojim su velike odgovornosti. Sistem stavljanja kandidata na vrhu, davanja svojevrstne personifikacije našim političkim obiteljima po meni je mudra i dobra interpretacija i Lisabonskog ugovora i protokola koji je uz njega priložen. Smatram da je

to korisno jer smo prvi puta imali sučeljavanja na razini cijele Europe, oni koji su puno puta izlazili na europske izbore znaju da je takva personifikacija ipak učinila europske teme u medijskom smislu i u smislu percepcije snažnijima i vidljivijima nego što je to bilo prije. Također, omogućila je da se mogu pratiti jasne obaveze koje su pojedini kandidati istaknuli u svojem predizbornom programu. Isto je tako dobro i zgodno vidjeti kakav je bio rezultat. Dvije zemlje su ostale usamljene: jedna velika i utjecajna čiji je premijer, po mojem dubokom uvjerenju, sam sebe stavio u kut paničnom najavom referendumu, ne o izlasku nego o reformiranom ostanku. Njegova ideja je slična situaciji kada je Tony Blair prije desetak godina najavio referendum o ustavnom ugovoru. Na njegovu sreću, a na našu širu žalost ugovor je pao u Francuskoj, pa u Nizozemskoj tako da nije ni trebalo doći do referendumu za koji je bilo izvjesno da će ga izgubiti. Njegov politički oponent u smislu političkih obitelji kreće sada nekako sličnim putem i nakon ovog poteza mislim da je njegov politički položaj nezavidan, a meni je posebno žao da *mainstream* stranke, a to je u Ujedinjenoj Kraljevini Konzervativna stranka, najgore prolaze kad krenu preuzimati retoriku, metodologiju pa nekada čak i politiku onih koji su radikalniji od njih. U drugom slučaju, takav stav mađarskog premijera Orbana uzrokovan je javnim kritikama koje mu je znala uputiti potpredsjednica Europske komisije Reding nadležna za teme temeljnih sloboda i vladavine prava.

Kada je riječ o demokratskom procesu u Hrvatskoj onda mogu izraziti veliko zadovoljstvo, ne samo rezultatima s aspekta što smo gospodin Stier i ja ovdje kao pobjednici, već i s aspekta što je svih 11 zastupnika koje je Hrvatska poslala na puni pravi petogodišnji mandat proeuropski orijentirano. Tu je trend ovih izbora u Hrvatskoj drugačiji nego na razini Europske unije, ne u svim zemljama, ali u mnogima. Vidjeli smo da se u nizu europskih zemalja dogodio se tzv. „antisistemi“ glas, glas onih koji su protiv establišmenta, protiv mainstreama, protiv onih koji su nas „doveli“ do trenutka u kojem jesmo, ponajprije govoreći o gospodarskoj i socijalnoj situaciji, imigraciji, delokalizaciji radnih mjesta, situaciji na tržištu rada, to se u Hrvatskoj nije dogodilo i to je jako važno. Za zemlje poput naše kada se praktički prilagođavamo članstvu Europskoj uniji, ta poruka „pro“ orijentiranih i političara i stranaka koje su dale doprinos ovom novom sazivu Europskog parlamenta je po mom sudu izuzetno važna. To je nešto što su naše kolege primijetili, nešto slično se dogodilo u Sloveniji gdje su rezultati u krajnjoj liniji za sastav Europskog parlamenta bitno drugačiji. Kada gledamo brojeve, međutim, zanimljiv je podatak da od 751 zastupnika, 604 zastupnika pripadaju onima koji jesu za ovakav europski projekt. Znači da taj prosvjedni glas i nije toliko dramatičan kao što se čini iz nacionalnih optika pojedinih zemalja, ali u svakom slučaju o tome moramo voditi računa, osobito zato što je nas u ovom Parlamentu samo 11. Sasvim otvoreno, vrlo sam čvrsto uz europski projekt, na njemu sam radio, vjerujem u njega, smatram da je izuzetno dobar za Hrvatsku, da nam svi događaji trebaju biti pouka, da neke od njih izbjegnemo, na nekim daljnjim reformama da radimo i u konačnici iskoristimo ovo članstvo u Europskoj uniji jer to je ono što hrvatski građani žele. Puno obilazimo Hrvatsku, kontaktiramo ljude, većinu naših sugrađana zanima rast, zapošljavanje i radna mjesta, a to je dio naše reformske agende, to će biti dio programa ove Europske komisije, to je ono što su stavili danas u svoj dokument i članci Europskoga vijeća, a siguran sam da će takav biti i program Komisije. U tom kontekstu vodit ćemo tijesan dijalog s Hrvatskom Paneuropskom unijom i brojnim vrijednim stručnjacima, a posebice našim iskusnim

veleposlanicima i profesorima koji su ovdje s nama kako bi dali doprinos razvoju i Europe, a i kvalitetne Hrvatske u njoj.
Hvala lijepa!